

Narvik kommune
postmottak@narvik.kommune.no

8. feb. 2022

Høringsuttalelse til kommuneplanens samfunnsdel – Narvik kommune

Inná ja biras sámiid searvi/Hinnøy og omegn sameforening (IBSS) viser til høringen av kommuneplanens samfunnsdel for Narvik kommune 2022–2034.

IBSS sin uttalelse vil ta for seg forhold som angår samer og samisk kulturell forståelse. På side 36 i planutkastet løftes Narviks historie fram, og det poengteres at Narviksamfunnet er stolt av sin historie og har et rikt kulturliv. Kulturlivet skal fremmes og samisk språk, kultur og samfunnsliv skal ivaretas og fremmes. IBSS hilser dette velkommen og vil gjerne delta i kommunens arbeid for å fremme samisk, språk, kulturliv og næringsliv. Det bør komme tydelig fram at Narvik/Áhkkánjárga har en samisk historisk bakgrunn. På Wikipedia er samiske stedsnavn i Narvik listet opp:

https://no.wikipedia.org/wiki/Samiske_geografiske_navn_i_Narvik

Nils Nilson Skum har i boka *Valla renar, olika sättat sköta renen på i ord och bilder*,¹ fortalt om flytting av rein fra vinterbeiter i dagens Sverige til Narvik-halvøya.

Skum skriver : «*John Inga från Kaalasvuoma² hade i 41 år på somrarna bott på norska sidan av Hunddalen, på lapska Ahkanjarka, och sedan på hösten under renarnas parningstid i övre delen av Abiskodalen i trakten av Sjangeli där det finns brokig sten*» (Skum 1955:17).

Skum beskriver en grenseoverskridende reindrift som er med å dokumentere at Narvik har en samisk historie.

I forbindelse med kommunereformen, 1. januar 2020, ble Narvik kommune slått sammen med Ballangen kommune og deler av Tysfjord kommune. Høsten 2019 ble det utarbeidet en rapport; «Samisk kultur, identitet og samfunnsliv i Nye Narvik kommune»³ av forskere ved Norce Samfunnsforskning. Rapporten var ment som et kunnskapsgrunnlag slik at det politiske nivået kan ta stilling til hvordan samisk kultur, identitet og samfunnsliv skal forvaltes i Nye Narvik kommune.

Rapporten gir en oversikt over samisk i historie i kommunen og en statusgjennomgang for samiske næringer og samisk samfunnsliv i kommunen. Rapporten diskuterer også hvilke mulige tilknytningsformer en har til å få implementert samisk språkbruk og levendegjøring

¹ Nordiska Museet: Acta Lapponica X. Utgivare: Ernst Manker. Almqvist & Wiksell/Gebbers Förlag AB. Stockholm/Uppsala.

² Tilsvarende dagens Laevas Sameby i Kiruna som grenser til Gabna i nord og Girjas i sør.

³ Rapport 21-2019 Norce Samfunn. Nygaard, Vigdis, Kårtveit, Bård & Riseth, Jan Åge.

av samisk kultur. Samtaler med samisk ungdom med tilhørighet i kommunen viser at identitet som same er til stede. Noen kunne tenke seg å bli boende i kommunen etter endte studier. Rapporten løfter Samenes nasjonaldag, 6. februar som en god mulighet for kommunen å løfte fram samisk kultur og språk. Rapportens råd, forslag og konklusjoner sees det lite til i kommunens politikk.

Angående navnevalg på den nye kommunen ble forslaget om navnet Narvik/Áhkkánjárga kommune/suohkan nedstemt. Før saka kom opp i kommunestyret var det stor debatt, og den viste seg i avisa Fremover.

Nye Narvik bestemte også at de ikke ville søke den nye kommunen inn i forvaltningsområdet for samisk språk. Dette til tross for at en ny ordning var på vei inn, nemlig ordningen med samiske bykommuner. Det ble gitt grundig informasjon fra Sametingets side. Den del av Tysfjord som kom inn i Narvik nye kommune mistet dermed sine samiske språkrettigheter. Dette må rettes opp ved at kommunen erkjenner sitt ansvar for å forpleie samisk språkbruk. Dette i samarbeid med samiske institusjoner, som Árran samiske senter og Várdobáiki samiske senter, og samiske organisasjoner.

Når det gjelder arealbruk vil vi si at det står ingenting i kommuneplanens samfunnsdel om at Narvik kommune har flere reinbeitedistrikt/samebyer innenfor kommunen: 1) Frostisen, Skjomen, Gielas og Grovfjord reinbeitedistrikter og 2): Gabna, Girjas, Baste, Unna Tjerusj og Leavas samebyer (grenseoverskridende reindrift). Reindrift er sammen med jordbruk og fiske viktige næringsveier for bosetting og skaper arbeidsplasser, som Narvik kommune er meget opptatt av. Reindrift krever areal, og den kan ofte bli båret fram som å stå i veien for annen arealkrevende virksomhet.

Dersom kommunens mening ved å løfte fram historisk samisk tilstedeværelse i kommunen så må det settes av areal for samiske næringer.

Avslutning

IBSS foreslår at Narvik kommune setter opp et strategipunkt om synliggjøring av samisk språk og kultur. IBSS ber også om at det opprettes en 6. feb-komite, etter en liknende modell som er etablert i Harstad kommune.

På vegne av IBSS,

Eirik Larsen
leder